

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6. 5. 1919, sp. zn. R I 167/19

Číslo: 165/1919

Právní věta:

Obmezení dědice tak zvaným *fideicommissum eius, quod supererit* nutno knihovně poznamenati při nemovitostech, k nimž se vztahuje. Ohledně svršků, tímto obmezením zatížených, jistoty dáti netřeba.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 06.05.1919

Spisová značka: R I 167/19

Číslo rozhodnutí: 165

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Zůstavitel A. učinil v poslední vůli svou manželku universální dědičkou a substitoval jí své sourozence v ten způsob, že má se jim dostati jen toho, co po smrti dědičky zde z pozůstalého majetku ještě bude. Pozůstalost, k níž patřily jednak nemovitosti, jednak cenné papíry, byla pozůstalé vdově ve smyslu poslední vůle odevzdána. Zjištění substitutů nebylo na pozůstalostním soudě ani navrženo, ani tímto nařízeno. Proti odevzdací listině podali substituti rozklad, po případě rekurs, domáhající se toho, by substitute byla na pozůstalostních nemovitostech knihovně poznamenána a dědičce uloženo, by ohledně poděděných cenných papírů poskytla sirotčí jistotu. Pozůstalostní soud (okresní soud v Teplicích) rozkladu nevyhověl.

Rekursní soud (krajský soud v Litoměřicích) dal rekursu místa a rozhodl ve smyslu rekursního návrhu v podstatě z těchto důvodů:

Stěžovatelé opomenuli sice navrhnouti za projednání pozůstalosti, by učiněna byla opatření, jichž se nyní domáhají. Ježto však pozůstalostní soud rozkladu nevyhověl, není závady, by toto jeho rozhodnutí bylo věcně prozkoumáno. Rekurs jest ospravedlněn. Jest arcíř pravdou, že ustanovení § 158 nesp. říz. má na zřeteli ustanovení §u 613 obč. zák. a toto k danému případu se nevztahuje, poněvadž zde ponechává se dědičce, by se zděděným majetkem mezi živými volně nakládala. Nicméně nutno, hledíc k doslovu §u 158 nesp. říz. a k vykládacímu pravidlu § 6 obč. zák., onoho předpisu i zde použítí. Nelze také tvrditi, že zůstavitel, ponechav dědičce, by se zděděným majetkem

mezi živými volně vládla, jí ohledně svršků dání jistoty výslovně nebo mlčky prominul.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu dědičky ohledně knihovní poznámky nevyhověl, ve příčině cenných papírů však příkaz rekursního soudu zrušil.

Důvody:

Správně uvádí dovolací stížnost, že v přítomném případě jedná se o *fideicommissum eius, quod supererit*, takže závazek substituční vztahuje se jen na to, co po smrti fiduciára, jenž v jednání mezi živými ohledně dědictví nemá být nijak obmezen, z dědictví převzatého zbude. Nicméně i v takém případě jest substitut zůstavitelem za dědice povolán a proto jest tu opravdová fideicommissární substituce, třeba se na ni ustanovení §u 613 obč. zák. nevztahovalo. Jelikož pak v §u 158 nesp. pat. substituce, pokud se dotýkají nemovitostí, musí bezvýjimečně na nemovitosti ty ve veřejných knihách být zapsány, a zajištění toto ohledně nemovitostí ani zůstavitelem nemůže být sleveno, takže z moci úřední na ně naléhati dlužno, tož správně rekursní soud nařídil, že substituční závazek ovšem v objemu zůstavitelem určeném na nemovitostech zděděných při vkladu vlastnictví pro fiduciára v pozemkové knize zapsán být má a ve smyslu tom též naříkané rozhodnutí pokud se týče odevzdací listinu doplnil. V tom směru jeví se tedy dovolací stížnost bezdůvodnou, aniž jest třeba, by obmezení substitučního závazku zvláště bylo ještě blíže objasňováno, poněvadž v odevzdací listině jest obsaženo a při zápisu do knih vedle §§ 5 a 12 knih. zák. poukaz na tuto listinu zajisté postačí. Naproti tomu nelze rekursnímu soudu přisvědčiti v tom, že zůstavitel v testamentu neslevil fiduciáru dání jistoty ohledně pozůstalých svršků. Uznáno-li mezi stranami, totiž fiduciárem a substituty právoplatně, že zůstavitel nechtěl prvnějšího obmeziti ve vlastnickém právu, takže substituční závazek vztahovati se může jen na to, co po smrti fiduciára zbude, pak chtěl zůstavitel zajistiti substitutu zajisté jen posloupnost, neměl však v úmyslu zajistiti mu také pozůstalý majetek (dědictví). Neměl-li ale zůstavitel úmyslu zajistiti substitutu dědictví vůbec, pak leží v tom i slevení fiduciáru dání jistoty vůbec tedy i za pozůstalé svršky, proto zajištění takového vedle § 158 nesp. pak ohledně svršků potřeba není a nařízení jeho k důvodné stížnosti z usnesení rekursního soudu vyloučiti slušelo, zůstavši obmezeno jen na nemovitosti, pro které citovaným zákonným ustanovením kategoricky jest předepsáno.